

вої енергії. Крім того, 550 тис. сонячних батарей встановлені на дахах її магазинів і складів по всьому світу. Мета «IKEA» – до 2020 р. повністю працювати на поновлюваних джерелах енергії [1].

Надзвичайно перспективними є дослідження, спрямовані на розробку штучного інтелекту. Керівники відразу декількох найбільших IT-компаній («Tesla Motors, Inc.», «SpaceX», «PayPal Holdings, Inc.», «Amazon Web Services», «Infosys Ltd»), повідомили про інвестування капіталу в обсязі 1 млрд дол. США у діяльність некомерційної організації «OpenAI», яка здійснює розробку штучного інтелекту.

Стійкою тенденцією інноваційної діяльності ТНК є освоєння космічного простору. Наприклад, «SpaceX» вже з 2015 р. готується до колонізації сусідніх планет, вбачаючи в цьому необхідність для майбутнього розвитку людства. «SpaceX» має з NASA контракт на 1,6 млрд дол. США стосовно 12 роботизованих місій для поповнення запасів на Міжнародній космічній станції за допомогою ракет-носіїв «Falcon-9» та безпілотних капсул «Dragon».

Аргументуючи позитивний внесок високотехнологічних ТНК у розвиток світової економіки, необхідно зазначити, що у 2015-2016 рр. науково-дослідну діяльність здійснювали 2500 провідних корпорацій. Інвестиції таких ТНК у науку і технології становили 696 трлн дол. США. Витрати на НДДКР збільшились порівняно з попереднім роком на 6,6%. Зважаючи на це, діяльність ТНК, які працюють у галузях високих технологій, необхідно оцінювати як суспільно корисні. Проте, безперечно, навіть працюючи в галузі високих технологій, сучасні ТНК залишаються передусім суб'єктами бізнесу, інтереси яких знаходяться у сфері максимізації прибутку. Ідеться про те, що результати інноваційної діяльності ТНК можуть бути використані не лише в інтересах прогресу людства. Вони здатні створювати також виклики суспільству, виступаючи матеріальною основою нового покоління війн (інформаційних, ідеологічних та військових протистоянь у їх традиційному розумінні), а також, зумовлюючи зміни клімату через руйнацію озонового шару землі та інші екологічні небезпеки.

Перелік посилань:

1. *Как 5 всемирно известных брендов используют альтернативные источники энергии [Электронный ресурс] // Baker Tilly. – 2016. – Режим доступа : <http://www.bakertilly.ua/ru/news/id987>*
2. *Ringel M. The Most Innovative Companies 2016: Getting Past «Not Invented Here» [Electronic resource] / M. Ringel, A. Taylor, H. Zablit // The Boston Consulting Group. – 2017. – Mode of access : <https://media-publications.bcg.com/MIC/BCG-The-Most-Innovative-Companies-2016-Jan-2017.pdf>*
3. *The 2016 EU Industrial R&D Investment Scoreboard [Electronic resource] // European Commission, Joint Research Centre. – 2016. – Mode of access : <http://iri.jrc.ec.europa.eu/scoreboard16.html>*

ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

І.А. Шовкун, к.е.н., с.н.с.

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ

Процеси неоіндустріалізації, що набувають сили у різних країнах після пережитої світової фінансової кризи, зумовлюють зростання попиту на інвестиції. Задоволення потреб у інвестиціях відбувається із залученням коштів державних бюджетів, але основна частина фінансується за рахунок національних приватних капіталів. При цьому іноземні інвестори відіграють важливу роль, оскільки вони доповнюють і посилюють інвестиційний ресурс країни, приносять нові технології, матеріальні та нематеріальні активи, відкривають доступ до ринків інших країн. Вагомість іноземних інвестицій для економічного розвитку постійно зростає: якщо упродовж першої половини 1980-х років середньорічний обсяг світових ПІІ оцінювався у 50 млрд доларів, то нині – понад 26 трильйонів [1]. Останнім часом темпи приросту глобальних ПІІ досягли 38% (у 2015 р. до попереднього періоду). Хоча на перспективу очікується уповільнення динаміки ПІІ, все одно їх приріст залишатиметься великим – до 1,8 трлн доларів на рік.

Одним з інструментів максимізації позитивних ефектів від іноземних інвестицій для розбудови економіки країни є локалізація транснаціональних виробничо-збутових ланцюжків. Змістовно локалізація (local content) стосується того, що іноземна компанія, яка займається виробничою діяльністю в країні, повинна використовувати певну частку місцевих ресурсів (сировину, матеріали, компоненти, проміжні товари тощо, які були виготовлені у цій країні) замість імпортованих [2; 3]. Вимоги щодо мінімальної частки локальних компонентів у продукції транснаціональних виробничо-збутових ланцюжків подекуди прямо прописані у нормах законів, що надають іноземним компаніям право здійснювати діяльність на певній території.

Мотиви, що лежать в основі зусиль урядів різних країн щодо локалізації включають в себе намагання:

– увійти у міжнародні ланцюжки створення вартості і водночас досягти більше економічного ефекту у сенсі перерозподілу інвестиційних доходів на користь своєї країни (що особливо важливо для бідних країн і тих, які розвиваються);

– сприяти відкриттю підприємств з іноземним капіталом і створенню нових робочих місць;

– інтегрувати національні підприємства до міжнародної виробничої кооперації та поступово досягти поглиблення переробки сировинних ресурсів країни у затребувану на світовому ринку продукцію за послідовними стадіями: базова сировина – первинна переробка (напівфабрикати) – готові матеріали та компоненти для промислового виробництва – готова продукція для кінцевого споживання, і таким чином максимально поглибити участь у ланцюгах створення вартості;

– сприяти розвитку нових галузей виробництва, що вважаються перспективними з точки зору майбутнього зростання і зміцнення національної економіки (тих, які орієнтовані на високі технології, зелені технології тощо), на основі залучення іноземних інвестицій;

– покращити місце країни у світовому поділі праці та «рухатися вгору» по щаблях участі у ланцюжках створення вартості;

– досягти підвищення продуктивності та конкурентоспроможності економіки.

Вивчення наукової літератури дозволяє сказати, що проблеми локалізації розглядаються з двох протилежних позицій. З одного боку, вимоги щодо локалізації визначаються авторами з числа економістів-міжнародників як сучасна форма протекціоністської політики, що спричинює неефективний розподіл ресурсів, підвищення роздрібних цін на ринках продукції, гальмування міжнародних інвестиційних потоків, а тому трактується як глобальна проблема. З іншого – розглядається представниками національних наукових шкіл як інструмент збільшення позитивних економічних ефектів для економіки країни-реципієнта ПП.

Незважаючи на розповсюдженість політики локалізації у практиці різних країн за рівнем розвитку, в Україні вимоги з локалізації є рідкістю. Між тим в країні спостерігається зростання залежності від імпорту. Відношення імпорту до ВВП в Україні коливалося в межах 51-61 % упродовж 2010-2015 рр. [4], тоді як у світі в середньому становить 29 % (2015 р.), у США – близько 15 %, а Японії – 18 %. Експансія імпорту провокує послаблення економічної стабільності країни, підживлює структурну кризу, стимулює перетікання капіталів із сфери виробництва у сферу торгівлі. Процеси відтворення у ключових галузях промисловості країни надзвичайно залежать від імпорту товарів і послуг. Імпортоємність витрат на проміжне споживання окремих видів промислової діяльності коливається від 20 до 70 %. Відповідно, реалізація політики локалізації є об'єктивною необхідністю для національного господарства.

Перелік посилань:

1. *World investment report 2016. Investor nationality: Policy challenges // UNCTAD. – United Nations, 2016.*
2. *Definition of local content [Електронний ресурс] / Financial Times. – Режим доступу : <http://lexicon.ft.com/Term?term=local-content>*
3. *Stephenson Sherry M. Addressing local content requirements: Current challenges and future opportunities [Електронний ресурс] / ICTSD. – 2013. – Режим доступу : <http://www.ictsd.org>*
4. *Розраховано за даними: Таблиця «витрати-випуск» (в цінах споживачів) [Електронний ресурс] / Держстат України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>*

ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄС У ГАЛУЗІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

В.М. Штуца, к.е.н., доцент

Національний університет «Одеська юридична академія»

З моменту проголошення незалежності Україна неодноразово декларувала і практичними діями підтверджувала своє прагнення до співпраці зі світовою спільнотою, зокрема з Європейським Союзом, з питань збереження і захисту навколишнього природного середовища.

В преамбулі Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» зазначено, що «охорона навколишнього середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки для життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України» [1].